

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av en stock funnen i en mosse väster om Klevmarken i Ed, Dalsland

Linderson, Hans

2014

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Linderson, H. (2014). *Dendrokronologisk analys av en stock funnen i en mosse väster om Klevmarken i Ed, Dalsland*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2014:33). Lund University.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

29 mars 2014

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2014:33

Hans Linderson

**DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV EN STOCK FUNNEN I EN MOSSE VÄSTER
OM KLEVMARKEN I ED, DALSLAND**

Uppdragsgivare: Conny Brännstedt, Håbols-strand 190, 668 92 Ed (070/6351690)

Område: NW Ed **Prov nr:** 32000 **Antal sågprov:** 1 varav 0 debiteras

Dendrokronologiskt objekt: 1 meter under torv-ytan

Resultat:

Dendro-Id	Prov nr,	Träd-slag	Antal år; (antal radier annat än 2)	Splint (Sp) Bark (B) Vank. (W)	Datering av yttersta års- ring i provet	Beräknat Fällningsår V=Vinter- halvår
32000	1	Tall	182	80, nära W	(797 e. kr.)	(800 ± 3)

Kommentarer till den dendrokronologiska analysen

Provet är taget ur en bräda, vilken har sågats ur en stock som för flera år sedan hittades vid ett skogsbilvägsbygge, jorddjupet på mossen bedömdes vara en meter. I Dalsland beräknas torvens tillväxt i medeltal vara nära 1 mm per år. Vi har inga exakta värden för stockens markdjup, mossens speciella förhållanden men en fullt rimlig datering av stocken på stratigrafisk (jordlagerföljd) grund är 500-1500 e. kr.

Den dendrokronologiska analysen ger en datering som inte uppnå de krav vi ställer på en säker datering.

Dateringen skall därför ses som en indikation för virkets yttersta årsring, som är 797 e. kr.

Om denna indikation är riktig så täcker årsringsserien som jag har analyserat åren 615 – 797 e. kr.

Trädets döds/fällningsår beräknas till år 800 e. kr.

Tidsserien kommer att ingå i vår databas där den analyseras löpande mot andra fynd. Förhoppningen är att en säker datering kan ställas samt att den bidra med underlag för att rekonstruera äldre klimat och väderförhållanden.

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.

Proverna kommer att ingå i RAÄ´s arkiv och förvaltas av laboratoriet.

Rapporter och andra skrifter angående de dendrokronologiska resultaten tas tacksamt emot.

Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete.

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare

Lunds Universitet

Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund

E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se

Tel: 046-2227891 (mobil)